



PASAULINĖS FANTASTIKOS AUKSO FONDAS

2

Klifordas Donaldas Saimekas

KAUKŲ DRAUSTINIS



Klifordas Donaldas Saimekas

KAUKŲ DRAUSTINIS

Mokslinės fantastikos romanas

**Žurnalo "GALAXY" skaitytojų
apklausos duomenimis, "Kaukų draustinis"
- geriausias metų romanas!!**

Tolimoje ateityje, išsprendę esmines civilizacijos problemas ir gerai apieškoję Žemę, žmonės aptiko daugybę mitinių būtybių: kaukų, trolių, laumių, gnomų ir kitų. Gyventi kartu pasirodė netgi labai nelengva. Juolab ne visos Galaktikos rasės yra linkusios pripažinti, kad žmonija turi moralinę teisę perimti iš mirštančios civilizacijos neįkainojamų žinių lobyną.

Iš anglų kalbos vertė GINTARAS ALEKSONIS

Viršelis dailininkės Algės Varnaitės

Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"

2 tomas. Serija įkurta 1990 m.

Clifford D. Simak - THE GOBLIN'S RESERVATION

New York, G.P. Putnam's Sons, 1968

Copyright © by Clifford D. Simak, 1968

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2010

1

Inspektorius Dreitonas sėdėjo už rašomojo stalo tartum nepajudinama uola ir kantriai laukė. Jis buvo kaulėtas vyriškis, o jo veidas priminė trinką, ištašytą atšipusiu kirviu iš gumbuoto kelmo. Akys, tarsi titnago sagutės, kartkartėmis žybteldavo grasia šviesa - inspektorius buvo piktas ir sunerimęs. Tačiau Piteris Maksvelas žinojo, kad toks žmogus niekada nepratrūks įtūžiu. Jis sieks savo tikslo su buldogo užsispyrimu ir uosle, nekreipdamas dėmesio į jokias kliūtis.

Kaip tik tokios padėties Maksvelas ir norėjo išvengti, tačiau dabar pasidarė aišku, jog jo vil-tims nebus lemta išsipildyti. Suprantama, Žemėje turėjo kilti nerimas, kai prieš šešias savaites Maksvelas nenuvyko į sutartą vietą, todėl jis neturėjo nė menkiausio šanso sugrįžti namo nepastebėtas. Ir štai jis sėdi priešais inspektorių ir demonstruoja savo apsimestinį ramumą.

- Tiesą sakant, nelabai suprantu, kodėl, kai grįžau į Žemę, mano persona susidomėjo Saugumo tarnyba. Aš - Piteris Maksvelas, esu Viskonsino universiteto Antgamtinių reiškinių fakulteto profesorius. Jūs gi vartėte mano dokumentus...

- Nė kiek neabejoju, kad sakote tiesą, - tarė

Dreitonas. - Gal truputėlį esu nustebejęs, tačiau jūsų teisumu neabejoju. Man kitkas neduoda ramybės. Ar galėtumėte, profesoriau Maksvelai, tiksliau atsakyti, kur jūs buvote visą šį laiką?

- Aš ir pats nelabai žinau, - gūžtelėjo pečiais Piteris Maksvelas. - Patekau į kažkokią planetą, tačiau neįsidėmėjau nei jos koordinacijų nei vardo. Galbūt iki jos nėra nė šviesmečio, o gal ji skrieja už Galaktikos ribų.

- Šiaip ar taip, - papriekaištavo Dreitonas, - jūs nenuvykote į paskyrimo stotį, nurodytą biliete.

- Taip, tai tiesa.

- Ar galėtumėte paaiškinti, kas atsitiko?

- Galiu tik spėlioti. Tikriausiai mano bangų kodas nukrypo nuo pradinės krypties, o gal jį tiesiog perėmė. Iš pradžių maniau, kad tai siųstuvo gedimas, tačiau paskui pakeičiau nuomonę. Materijos siųstuvais naudojamės jau keletą šimtmečių, ir menkausio sutrikimo tikimybė buvo pašalinta jau neatmenamais laikais.

- Vadinasi, manote, kad jus pagrobė.

- Ko gero.

- Ir vis tiek nenorite man nieko pasakyti?

- Betgi jau sakiau, kad pridurti čia nėra ko.

- Ar turi ta planeta ką nors bendra su račiais?

Maksvelas papurtė galvą.

- Nežinau. Vargu. Bent aš jų ten nepastebėjau. Neturiu jokių įrodymų, kad jie būtų prikišę nagus.

- Profesoriau Maksvelai, ar esate matęs gyvą račių?

- Tik kartą. Prieš keletą metų. Vienas jų trynėsi Laiko institute mėnesį ar du. Štai tuomet aš jį ir pastebėjau.

- Vadinasi, atpažintumėte račių, jį pamatęs?

- Žinoma.

- Taigi jūs ketinate vykti į planetą, esančią Meškėno Kailio sistemoje.

- Taip. Sklido gandai, jog ten yra drakonų, - tarė Maksvelas. - Tik tie gandai buvo labai jau migloti. Bet nutariau, jog vis dėlto vertėtų jus patikrinti...

Inspektorius Dreitonas suraukė vieną antakį.

- Drakonas? - pertraukė jis Maksvelą.

- Be abejo, žmogui, kuris nėra pakankamai gerai susipažinęs su mano tyrimų sfera, sunku suvokti drakono svarbą. Kol kas nesurasta nė vieno *realaus* įrodymo, kad šis padaras kur nors kada nors būtų egzistavęs. O juk legendos apie drakonus bei slibinus bene labiausiai paplitusios visoje Žemės ir kai kurių kitų planetų tautosakoje. Laumes, trolius, banšes - visus juos atradome Žemėje; tik drakono niekur nėra nė kvapo.

Idomiausia tai, kad mūsų planetoje legendos apie drakonus aptinkamos ne tik žmonių bendrijose. Padavimus apie šiuos gyvūnus pasakoja ir mažoji tauta. Aš esu beveik įsitikinęs, kad mūsų saktmės apie drakonus yra pasiskolintos būtent iš jos. Bet tai tik legendos, o realių įrodymų kol kas nerasta...

Staiga Maksvelas sumišęs nutilo. Šitas bejausmis policininkas, kiurksantis kitoje stalo pusėje, tikriausiai visai nesidomi padavimais apie drakonus.

- Atleiskite, inspektoriau, - ištarė jis. - Aš pernelgy įsismaginau.

- Esu girdėjęs, kad šios legendos - tai mūsų protėvių prisiminimai apie dinosaurus.

- Taip, aš irgi žinau šias spėliones, - atsakė Maksvelas. - Tik jos mažai tikėtinos, mat dinosaurai išmirė gerokai anksčiau, nei pasirodė pirmieji žmonės.

- O mažoji tauta?..

- Vargu. Aš gerai pažįstu mažuosius miškų ir kalvų gyventojus, ne kartą esu su jais kalbėjęs ta tema. Ši giminė, be abejo, labai sena, kur kas senesnė nei žmonija, tačiau nėra jokių duomenų, kad jos protėviai būtų gyvenę kartu su dinosaurois. Bent jau patys to neprisimena, nors jų sak-

mės ir padavimai vaizduoja kelių milijonų metų senumo įvykius. Kai kurie mūsų globotiniai yra tikri ilgaamžiai, beveik nemirtingi, lyginant su žmonėmis, bet anksčiau ar vėliau ir jie atsiveikina su šiuo pasauliu. Todėl padavimai, perduodami iš kartos į kartą, turėtų išlikti labai ilgai...

Dreitonas nekantriai mostelėjo ranka, duodamas suprasti, kad jam nusibodo šnekos apie drakonius ir mažąją tautą.

- Sakėte, jog susiruošėte į Meškėno Kailio sistemą, - pasakė jis, - tačiau ten nepatekote.

- Teisingai. Aš patekau visai kiton planeton. Tai buvo krištolinė planeta su išoriniu apvalkalu.

- Krištolinė planeta?

- Taip, ji buvo iš kažkokio skaidraus akmens. Gal tai kvarcas, o gal permatomas metalas. Nors ne, aš ten mačiau ir tikro metalo.

- Išvykdamas jūs neketinate ten patekti? - atsargiai paklausė Dreitonas.

- Jūs klystate įtardamas suokalbi, - atsakė Maksvelas. - Man tai buvo netikėta. O jums, ko gero, ne? Juk jūs manęs čia laukėte!

- Tiesą sakant, mes nelabai nustebome sužinoję, kad sugrįžote, - Dreitonas linktelėjo galva. - Mums jau žinomi du tokie atsitikimai.

- Vadinasi, jums jau yra pasakoję apie krištolinę planetą?

- Ne, apie ją mes nieko konkretaus nežinome, - atkirto Dreitonas. - Tik esame girdėję, kad egzistuoja kažkokia planeta su neįregistruotu materijos siūstuvu bei imtuvu, kuri skleidžia mums neįprastus šaukimo signalus. Kai Viskonsino stoties operatorius priėmė jų pranešimą apie perdavimo pradžia, jis paprašė minutėlę palaukti, kol atsilaisvins koks nors imtuvas, o pats tučtuoju paskambino man.

- O kaip anuodu?

- Jie irgi atkako čia. Abu į Viskonsino stotį.

- Bet jeigu jie grįžo?..

- Taigi, kad ne! - šūktelėjo Dreitonas. - Jie negrįžo. Tiksliau sakant, grįžo, tačiau ką nors išpešti iš jų jau buvo neįmanoma. Bangų kode įsivėlė kažkokie trikdžiai, ir tiksliai atkurti atvykėlių nepavyko - susiraizgė vienas su kitu. Paaiškėjo, jog abu jie - nežemiškos būtybės, tačiau kamuo-lys buvo toks klaikiai painus, kad teko gerokai paprakaituoti, kol nustatėme, iš kur jie kilę. Nors, po teisybei, ir dabar nesam visiškai tuo tikri.

- Jie buvo negyvi?

- Negyvi? Žinoma! Gana kraupus atvejis. Jums, galima sakyti, pavyko.

Maksvelas vos suvaldė kylantį drebulį.

- Taip, ko gero, - tarė jis.

- Tie, kurie imasi perduoti materiją tarpžvaigždiniais atstumais, - tęsė inspektorius Dreitonas, - visų pirma turėtų išmokti daryti tai be klaidų. Mes tegalim tik spėlioti, kiek keleivių jie yra nugalabiję savo priėmimo stotyje.

- Betgi jūs turėtumėte tai žinoti! - nustebo Maksvelas. - Juk kiekviena priėmimo stotis automatiškai praneštų, kad keleivis neatvyko ar atvyko sudarkytas.

- Štai kur šuo pakastas! - sušuko Dreitonas. - Nebuvo nė vieno atvejo, kad keleivis dingtų pakeliui. Mums pranešė, jog ir tie nelaimingi ateiviai, kuriuos aptikome mirusius Viskonsino priėmimo stotyje, laimingai nuvyko į savo paskyrimo vietas.

- Bet aš išvykau į Meškėno Kailio sistemą, ir iš ten turėju pranešti...

Jis staiga nutilo, pritrenktas siaubingos minties.

Dreitonas pamažu linktelėjo galvą ir pasakė:

- Aš tikėjausi, jog jūs pats viską suprasite. Taigi profesorius Piteris Maksvelas sėkmingai pasiekė Meškėno Kailio sistemą ir prieš mėnesį sugrįžo Žemėn.

- Tai kažkoks nesusipratimas, - pralemeno

Maksvelas.

Jis negalėjo patikėti, jog nūnai Žemėje gyvena du kaip iš akies traukti Piteriai Maksvelai.

- Tai joks nesusipratimas, - atkirto Dreitonas. - Mes nustatėme, kad ši planeta ne tik perima bangų kodus, bet ir daugina juos.

- Vadinasi, apie mane dabar galima kalbėti dviskaita, o gal ir...

- Jau ne, - tarė inspektorius Dreitonas. - Jūs esate vienui vienas. Praėjus savaitei po to, kai sugrįžo, anas Piteris Maksvelas žuvo. Nelaimingas atsitikimas.

2

Paėjęs keletą žingsnių koridoriu nuo mažyčio kambarėlio, kuriame kalbėjosi su Dreitonu, Maksvelas pastebėjo laisvų kėdžių eilę, pastatė šalia vienintelį savo lagaminą ir nusprendė atsi-pūsti.

Neįtikėtina, tarė pats sau. Tiesiog neįtikėtina, jog buvo du Piteriai Maksvelai ir dabar vienas jų miręs! Sunku suvokti, kad krištolinėje planetoje yra prietaisų, galinčių dubliuoti bangų kodą, kuris sklinda didesniu už šviesą greičiu. Tiksliau sakant, greičiu, nepalyginti didesniu už šviesą,

mat nė viename Galaktikos kampelyje, įjungtame į materijos siūstuvų tinklą, niekada nebuvo pastebėtas nė menkiausias laiko tarpas tarp keleivio išsiuntimo ir jo atvykimo. Perimti bangų kodą teoriškai gal ir įmanoma, bet padaryti jo kopiją - tikrai ne.

Du neįmanomi dalykai, mąstė Maksvelas. Du įvykiai, kurių tiesiog negalėjo būti. Nors, antra vertus, jei vienas kuris įvyko, tai kitas - tik natūrali jo pasekmė. Jeigu vis dėlto buvo padaryta bangų kodo kopija, tai, savaime aišku, turėjo atsirasti du Piteriai Maksvelai: vienas jų vyko į Meškėno Kailio sistemą, o antras - į krištolinę planetą. Bet jei anas Piteris Maksvelas iš tikrųjų pateko į Meškėno Kailio sistemą, tai jis dar turėtų ten būti ir tik ruoštis sugrižti. Juk jis ketino išbūti tenai ne mažiau kaip šešias savaites, o reikalui esant - pratęsti komandiruotę.

Ūmai Maksvelas pastebėjo, kad dreba jo rankos. Sunėręs pirštus, suspaudė juos keliais.

"Laikykis!" - įsakė pats sau. Kad ir kaip nemalonu, viską reikia išsiaiškinti. Bet, tiesą sakant, nieko jis ir nežino. Nėra jokių neginčijamų įrodymų. Tik Saugumo inspektorius tvirtinimai, o į juos galima žvelgti skeptiškai. Juk tai galėjo būti nevykusi policijos sūkybė, mėginimas priversti jį išsiplepėti. Ir vis dėlto be ugnies dūmų

nebūna! Galgi inspektorius nemelavo.

Jeigu tai tiesa, juo labiau jis turi tvardyti. Todėl, kad turi darbą, kurį trūks plyš reikia sėkmingai užbaigti.

Tačiau jei jį ims sekti, bus sunkiau. Iš kitos pusės, dar neaišku, ar tikrai jis sekamas. Ir apskritai visa tai - niekai. Sunkiausia bus prasi-mušti pas Endriu Arnoldą, Planetų universiteto rektorių. Jis pernelyg užsiėmęs žmogus, idant ryžtųsi aukoti savo brangų laiką pokalbiams su eiliniu profesoriumi. Juolab kad šis profesorius net nesugebės žmoniškai nurodyti būsimo pokal-bio temos.

Rankos nustojo drebėti, tačiau Maksvelas vis dar laikė jas suspaudęs keliais. Netrukus jis išeis iš čia, nusileis prie autostrados ir susiras krėslą vidinėje, greitesnėje, kelio juostoje. Po valandos jau bus universiteto miestelyje ir sužinos, ar Dreitonas sakė tiesą. Susitiks savo bičiulius - Ale Opą, Šmėklą, Harlou Šarpą, Aleną Prestoną ir kitus šauniosios brolijos narius. Vėl prasidės triukšmingos naktinės išgertuvės "Kiaulės ir švil-puko" smuklėje, vėl bus ilgiausi pasivaikščiojimai ūksmingomis parkų alėjomis, vėl plaukiojimas baidarėmis ežere. Ir vėl pokalbiai, ginčai, senų istorijų kartojimas ir neskubi akademinė dienotvarkė, netrukdanti žmogui gyventi, kaip tik šir-

dis geidžia.

Staiga jis suprato išsiilgęs būsimos kelionės, mat autostrada vinguriavo tarp Kaukų draustinio kalvų. Žinia, ten gyvena ne vien tik kaukai, bet ir kitos mitinės būtybės, nuo senų senovės vadinamos mažąja tauta. Ir visos šios pasakų esybės buvo Maksvelo draugai - bent dauguma jų. Troliai retsykiais galėjo iškrėsti kokią šunybę, o susidraugauti su banšėmis išties buvo beveik neįmanoma.

Šituo metų laiku, mąstė profesorius, kalvos turėtų būti nuostabios. Jis išvyko į Meškėno Kailio sistemą vasaros pabaigoje, kai jos buvo pasidabinusios tamsiai žaliais rūbais, tačiau dabar jau spalio vidurys, ir jos, aišku, mirga visomis rudens spalvomis. Ko tik čia nepamatysi: ir dumsų ažuolų vyno raudonį, ir liepsningą klevų gaisrą bei auksą, ir žaižaruojantį laukinių vynuogių purpurą, tarsi gija susiuvantį visų spalvų audeklą. Ir oras kvepės obuolių vynu, tuo nepakartojamu svaiginančiu aromatu, kurį galima užuosti tik lapams krintant...